

Người Hoa ở TP. HCM với mối quan hệ kinh tế nước ngoài

TRẦN HỒI SINH

Ngày nay, mỗi quốc gia, mỗi địa phương muốn phát triển kinh tế phải biết tận dụng thế mạnh của mình và khai thác những yếu tố tích cực bên ngoài trong mối hỗ tương chặt chẽ. Điều này có thể thấy rõ ở TP. HCM nơi có đông người Hoa sống lâu đời, đã có nhiều hoạt động kinh tế và có mối quan hệ với bên ngoài khá tốt.

1. Vài nét về người Hoa ở các nước Đông Nam Á

Lịch sử di trú của người Hoa đến các nước Đông Nam Á cho thấy, bằng các cuộc buôn bán của các thương gia và những lần biến động về chính trị, kinh tế-xã hội tại Trung Quốc nên những làn sóng người đã ra đi tìm nơi yên ổn để sinh sống "tha phương cầu thực". Họ đã vượt biển để đến các nước trong vùng như Malaysia, Singapore, Indonesia, Philippines, Thái Lan, Campuchia, VN... trừ Hồng Kông, Đài Loan, Ma Cao, số người Hoa ở những nước Đông Nam Á có khoảng 24 triệu người:

- Tại Indonesia, người Hoa từ Phúc Kiến bên Trung Quốc đến đây từ thế kỷ VII, đến nay có 5,5 triệu người, chiếm 3% dân số.

- Tại Thái Lan từ thế kỷ XVI, XVII hàng năm có từ 4.000 - 5.000 người Hoa tiếp tục tìm kế sinh nhai, số người Hoa đến đến 5,5 triệu người, (20% dân số).

- Tại Singapore sau khi tách khỏi liên bang Malaysia số người Hoa ở đây có 2,1 triệu người (70% dân số).

- Malaysia: 5,3 triệu người Hoa - Miến Điện: 1,5 triệu người Hoa

- Brunay: 400.000 triệu người Hoa

- Tại Philippines người Hoa đến đây từ thế kỷ thứ 10 nhưng do nội tình của đất nước số người Hoa ở đây phát triển chậm lại đến nay có 1 triệu người.

1. Người Hoa tại TP. HCM

VN có biên giới với TQ 1.463 km, người Hoa sống rải rác trên đất nước VN và tập trung một số nơi có hoạt động kinh tế trù phú như: Hải Phòng, Hà Nội, Huế, Quảng Nam Đà Nẵng, Hội An có từ thế kỷ 16), Biên Hòa, Sài Gòn, Chợ Lớn, Sóc Trăng, Hà Tiên...

- Riêng tại TP. HCM, người Hoa có mặt từ thế kỷ 18. Khi Sài Gòn Chợ Lớn hành một thương cảng và trung tâm hương mại, đến năm 1885 nơi đây có trên 500 căn phố của người Hoa và ảnh hưởng khu thương mại. Năm 1889 ở người Hoa ở miền Nam 56.000 người, trong đó Sài Gòn Chợ Lớn có 23.000 người.

Năm 1921: 156.000 người

Năm 1931: 205.000 người

Năm 1971: 456.000 người Việt gốc

Hoa và 11% Hoa kiều.

Năm 1976: 547.500 người Việt gốc Hoa

Từ 1977-1985 vì sau chiến tranh chủ trương chính sách kinh tế của Nhà nước chưa ổn định nên một số người Hoa di chuyển về các tỉnh, một số khác đi các nước tìm cách sinh sống. Gần đây khi chính sách của Nhà nước đổi mới, người Hoa trở lại VN tham gia đầu tư làm ăn đông hơn, cả nước có khoảng 1,35 triệu người, riêng thành phố có trên nửa triệu và chiều hướng này đang tiếp tục tăng.

a. Hoạt động kinh tế của người Hoa trước 1975

Hoạt động của người Hoa trong giới công thương nghiệp thành phố, trong 18 ngành hàng xuất nhập khẩu với 800 nhà doanh nghiệp, hàng trăm văn phòng, cơ quan đại diện có mặt tại thành phố nhất là khu vực Chợ Lớn, đã xây dựng trên 300 xí nghiệp quy mô khá lớn và hàng ngàn xí nghiệp các loại ở ngoại thành và các tỉnh lân cận.

Với phương thức hoạt động năng động, đa dạng họ đã nắm và chi phối hàng hóa trong nước và tạo mối quan hệ kinh tế với nước ngoài như:

- Gắn hợp tác đầu tư trong nước với nước ngoài nhằm thu hút vốn, máy móc thiết bị các phương tiện kỹ thuật công nghệ tiên tiến.

- Mặt khác, tạo điều kiện cho công nhân, kỹ sư ra nước ngoài tham quan học hỏi nâng cao tay nghề để làm việc hiệu quả hơn.

- Các nhà kinh doanh xuất nhập khẩu các công ty đã tạo được mối quan hệ giao lưu rộng rãi, liên doanh liên kết với nước ngoài để cùng nhau làm ăn.

- Trao đổi thông tin cho nhau trên những lĩnh vực cần thiết, từ những tiến bộ khoa học kỹ thuật, cung cách quản lý đến giá cả và những diễn biến có liên quan đến thị trường, phát triển kinh tế. Với hoạt động đa dạng trong kinh tế lúc bấy giờ, những người Hoa đã biết liên kết với nhau từ nguồn nguyên liệu sản xuất ra hàng hóa đến tiêu thụ sản phẩm, từ nội ngoại thương, dịch vụ, ngân hàng, kinh doanh địa ốc đến các lĩnh vực khác. Những hoạt động này đã góp phần tích cực và tạo thêm lực cho nền kinh tế của thành phố phát triển.

b. Hoạt động kinh tế từ năm 1975 đến nay

Việt Nam với đường lối đổi mới, các chính sách hợp lý, luật đầu tư được ban hành năm 1988, người Hoa trong nước, người Hoa ra đi những năm sau 1975 và cả người Hoa ở nước ngoài đã

nhANH chóng đến làm ăn với thành phố. Nếu những năm trước, có năm hàng trăm gia đình đăng ký ra đi thì đến năm 1987 có trên 300 người Hoa rút đơn xin xuất cảnh, thời điểm này thành phố có 415.800 người Hoa với 75.980 hộ trong đó có 55% hộ có thân nhân nước ngoài. Theo điều tra dân số 4.1989 người Hoa ở thành phố lại tăng đến 524.449 người, 1.048 người Hoa có quốc tịch Đài Loan, 8.200 người Hoa từ Campuchia đến. Rõ ràng ở đây, lúc nào tình hình ổn định, chính sách hợp lý thì ở đó có người Hoa tìm đến sinh sống đông hơn "đất lành chim đậu". Một số quận có đông người Hoa như Quận 11 có: 108.564 người Hoa, Quận 5: 84.731, quận 6: 65.821, Quận 8: 35.433, Quận 10: 33.541, đã thu hút vốn đầu tư hàng trăm triệu USD cho các hoạt động kinh tế, trong khu vực sản xuất tiêu thụ công nghiệp với 70% là người Hoa hoạt động đa dạng phong phú. Tại quận 5, quận 6, quận 11 tính đến tháng 7.1993 đã có trên 500 công ty trách nhiệm hữu hạn, doanh nghiệp tư nhân trong đó gần 80% do người Hoa với số vốn hàng trăm tỷ đồng. Các công ty, cửa hàng kinh doanh, nhà hàng, xây dựng các khu nhà mới, đến việc hình thành các ngân hàng, công ty đang phát triển mạnh và thu hút vốn khá nhanh.

Gần đây khu chế xuất Linh Trung ở Thủ Đức và Tân Thuận ở Nhà Bè cũng do người Hoa đầu tư, đó là 2 công ty Đài Loan: Central Trading and Developmen Corp. và Panviet Corp.

Từ khi công bố luật đầu tư năm 1988 đến tháng 7.1993 thành phố đã cấp 258/275 giấy phép có hiệu lực với số vốn 2058/2102 triệu USD, trong đó Đài Loan, Hồng Kông mỗi nước với 47 công trình và số vốn mỗi nước trên 600 triệu USD kể đến Singapore, Thái Lan, Malaysia...

Nếu tính các nước đầu tư vào VN nhiều nhất là Đài Loan, Hồng Kông, sau đó mới đến CH Triều Tiên, Australia, Nhật, Pháp, Anh, Ireland, Singapore...

Ngoài ra còn có hàng ngàn đoàn khách của người Hoa đến tham quan, tìm hiểu cơ hội làm ăn và số thân nhân giúp vốn hùn vốn kinh doanh sản xuất cũng rất lớn.

Từ trình bày trên cho thấy để thực hiện mục tiêu dân giàu nước mạnh, xã hội văn minh cần phải thực hiện chiến lược phát triển kinh tế hỗn hợp hướng nội lẫn hướng ngoại, khai thác tốt mọi tiềm năng trong dân cũng như kịp thời đón nhận những cơ hội từ bên ngoài, trong đó có mối quan hệ kinh tế của người Hoa ở trong và ngoài nước.

Tài liệu tham khảo:

- Các nước Asean

- Người Hoa TP. HCM

- Tuần tin tức TTXVN số 37-92

- Tạp chí Kinh tế thế giới và tài liệu của Trung Quốc